

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INTERFAOL TA'LIM TURLARIDAN FOYDALANISH

Tursunova Zarina Ne'matovna

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqola boshlang'ich maktab yoshidagi o'quvchilarni interfaol o'qitish masalalariga bag'ishlangan, hamda boshlang'ich sinf yoshidagi psixologik xarakteristikasini hisobga olgan holda boshlang'ich sinf darslarida foydalanish uchun interfaol usul va texnologiyalarni taklif etiladi.

Kalit so'zlar: Interaktiv texnologiyalar, boshlang'ich maktabiyoshi, interaktiv ta'lim interfaol metod, boshlang'ich umumta'lim.

Pedagogik amaliyotda "faol ta'lim usullari va shakllari" kabi atama uzoq vaqtdan beri ishlatiladi. U o'quvchilarning rivojlanishi va faoliyatining yuqori darajasigayetadigan pedagogik texnologiyalar guruhini birlashtiradi. Yaqinda yana bir atama o'z o'rnini topdi - "interfaol o'rganish". Interfaol texnologiya-bu o'quv jarayonining shunday tashkil etilishidirki, unda o'quv jarayonida barcha ishtirokchilarining o'zaro ta'siriga asoslanib, o'quvchilarning jamoaviy ishda sheriksiz ishlashi mumkin emas.

METODOLOGIYA

"Interaction" (inglizcha interaction – so'zidan) tushunchasi sotsiologiya va ijtimoiy psixologiyada birinchi marta paydo bo'ldi. Ramziy interaksionizm nazariyasi (amerikalik faylasuf J. Mead tomonidan asos solingan) shaxsning rivojlanishi va hayoti, inson tomonidan boshqa odamlar bilan aloqa qilish va o'zaro ta'sir qilish holatlarida uning "men" ni yaratishi to'g'risida mulohaza yuritadi.

Interfaol ta'limi ta'lim jarayonining odatdagidan boshqacha mantig'ini keltirib chiqaradi: nazariyadan amaliyotga emas, balki yangi tajribani shakllantirishdan uni qo'llash orqali nazariy tushunishga qadar. Ta'lim satsional jarayoni qatnashchilarining tajriba va bilimlari ularning o'zaro o'rganish va o'zaro boyitish manbai bo'lib xizmat qiladi. Ishtirokchilar o'z bilimlari va tajribalari bilan o'rtoqlashish orqali o'qituvchining o'qitish funksiyalarining bir qismini o'z zimmalariga olishadi, bu ularning motivatsiyasini oshiradi va o'rganish samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Interfaol texnologiyalar shartli ravishda to'rt guruhga bo'linadi:

1. Kooperativ ta'limning interfaol texnologiyalari: Juftlikda o'qitish; Aylanma (o'zgaruvchan) uchliklar; ikki - to'rt -hammasi birgalikda; "karusel".
2. Kooperativ-guruhli o'qitishning interfaol texnologiyalari: Muammoni umumiy doirada muhokama qilish; "Mikrofon"; Tugallanmagan takliflar; Brainstorm; o'qitish-o'rganaman; yechim.
3. Vaziyatli modellashtirish texnologiyalari:
Simulyatsiyalar;
4. Munozara savollarini qayta ishlash texnologiyalari: Usul-matbuot; "Pozitsiyani egallash";

Interfaol texnologiyalar o'quvchilarning mavzuga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ijodkorlikni rivojlantiradi, turli xil bilim manbalari bilan ishlashga o'rgatadi, ma'lum darajada o'quvchilarni uy sharoitida ortiqcha yuklanishdan xalos qiladi va ularning ufqlarini kengaytiradi.

Zamonaviy boshlang'ich umumiy ta'lim bolaning o'quv faoliyatini shakllantirish uchun asos yaratadi-o'quv va kognitiv motivlar tizimi, ta'lim maqsadlarini qabul qilish, saqlash, amalga oshirish qobiliyati, o'quv faoliyati va ularning natijalarini nazorat qilish va baholash. Bu o'quvchilarning bilim motivatsiyasi va qiziqishlarini, o'qituvchi va sinfdoshlar bilan hamkorlik va birgalikdagi ta'lim faoliyatiga tayyorligi va qobiliyatini ta'minlashi, shaxsning jamiyat va atrofdagi odamlar bilan munosabatlarini belgilaydigan axloqiy xulq-atvor asoslarini shakllantirishi kerak bo'lgan maktabning dastlabki bosqichidir.

Yosh o'quvchilarning asosiy xususiyati ixtiyoriy diqqatning zaifligi, shuning uchun yaqin motivatsiya talab etiladi. Bola kelajakda kutilgan natija uchun uzoq vaqt davomida qiziq bo'lmagan yoki qiyin ishlarga diqqatni jamlay olmaydi. Boshlang'ich maktab yoshida yaxshi beixtiyor e'tibor ishlab, o'quv material ko'rgazmaliligida, ayniqsa, jamlangan va barqaror bo'ladi, o'quvchida hissiy munosabat uyg'otadi.

Shuning uchun diqqatni o'rganishning eng muhim sharti-ta'limning ko'rgazmaliligi, ko'rgazmali vositalardan keng foydalanishdir. Ixtiyorsiz diqqat qiziqish bilan qo'llab - quvvatlanar ekan, har bir o'qituvchi o'z darsini qiziqarli va qiziqarli qilishga intilishi tabiiy. Bunga darsda o'yindan, uning alohida elementlaridan foydalanish to'liq yordam beradi. Interfaol usullar "o'ttiz uch", "matematik karusel" kabi turli xil interaktiv o'yinlardan foydalanishni o'z ichiga oladi. O'qitishning interfaol usullari umumlashtirishni yuqori darajaga olib chiqishga yordam beradi. Ko'zgu, miniloyihalar kabi usul bola o'z kashfiyotlarini qilishga, o'rganilayotgan material va hayot

o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlarni ko'rishga va o'rnatishga, ba'zi faktlarni umumlashtirishga va ajratishga va xulosalar chiqarishga yordam beradi.

Boshlang'ich sinf darslarida interfaol usullar quyidagilarga qaratilgan:

1. Maktab o'quvchilarining fikrlashini rivojlantirish, fikrning ma'lum mustaqilligi: ular o'quvchilarni o'z fikrlarini bildirishga undaydi, har qanday xulosalar, qoidalar va boshqalarga ijodiy munosabatni rivojlantirishni rag'batlantiradi. ("juftlikda ishlash", "guruhlarda ishlash", "karusel" va boshqalar).
2. Fikrlar taklifiga, xulq-atvor namunalariga, boshqalarning o'quvchilarga qarshilik ko'rsatishini rivojlantirish: ular o'quvchilarni o'z fikrlarini himoya qilishga, munozara vaziyatini, fikrlar to'qnashuvini yaratishga undaydi. "Vaziyatni tahlil qilish", "muammoni hal qilish" usullaridan foydalanish bolalarni ko'pchilikning bosimiga qarshi turishga, o'z fikrini himoya qilishga o'rgatadi.
3. Sinfdoshlar bilan qo'shma yechimlarni topish qobiliyatini rivojlantirish, maktab o'quvchilarining o'rganilgan materialga qiziqishini oshirish.

Shunday qilib, boshlang'ich maktabda interfaol ta'lim o'quvchilarni bilish jarayoniga jalb qilishga yordam beradi, bilimlar, g'oyalar va faoliyat usullari almashinuvi orqali ular bilgan va o'ylagan narsalarini tushunishga va qayta ko'rib chiqishga imkon beradi. Bunday mashg'ulotlar maktab o'quvchilariga nafaqat yangibilimlarni egallashga imkon beradi, balki bilim faoliyatini o'zi rivojlantiradi, uni

kooperatsiya va hamkorlikning yuqori shakllariga o'tkazadi.

REFERENCES:

1. Tursunova, Z. (2023). METHODOLOGY OF MOTHER TONGUE TEACHING IN PRIMARY SCHOOLS. Modern Science and Research, 2(9), 350-352
2. Hojiyeva, N. (2023). METHODS OF TEACHING MOTHER TONGUE IN PRIMARY CLASSES SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL BASIS. Modern Science and Research, 2(9), 424-428.
3. Ne'matovna, T. Z. (2024). PEDAGOGIKA FANINING ILMIY-TADQIQOT METODLARIDAN FOYDALANISH. PEDAGOG, 7(4), 451-457.
4. NE'MATOVNA, T. Z. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 2(1), 207-212.
5. Ne'matovna, T. Z. (2024). DEVELOPMENT OF STUDENTS'LINGUISTIC COMPETENCIES IN" MOTHER LANGUAGE AND READING LITERACY" LESSONS OF THE 3rd GRADE. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 114-118.
6. Ne'matovna, T. Z. (2024). FORMATION OF MOTHER LANGUAGE COMPETENCES IN PRIMARY CLASS STUDENTS. МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА, 2(2), 453-461.
7. Tursunova, Z. (2023). USING INNOVATIVE AND INTERACTIVE METHODS IN NATIVE LANGUAGE AND READING LITERACY CLASSES. Modern Science and Research, 2(10), 777-779.
8. Ne'matovna, T. Z. (2024). IMPROVEMENT OF THE METHODOLOGY OF FORMATION OF STUDENTS'LINGUISTIC COMPETENCES IN PRIMARY-GRADE MOTHER